

Kergeste rõivaste rätsep, tase 4 HINDAMISSTANDARD

Ametite (ISCO klassifikaator:	7 Oskus- ja käsitöölised 75 Toiduaine-, puidu- ning rõivatööstuse jms oskus- ja käsitöölised 753 Rõivatööstuse jms töölised 7531 Rätsepad, köösnerid ja kübarategijad
Kutseala	Rõivatootmine
Kutsestandardi nimetus	Kergeste rõivaste rätsep, tase 4
Eesti kvalifikatsiooni- raamistiku (EKR) tase	4

Sisukord:

1. Üldine teave
 2. Hindamise meetodid ja nende kirjeldus
 3. Hindamiskriteeriumid
 4. Juhised ja vormid hindajale
 5. Tähtajad
- Lisad

1. Üldine teave

- 1.1. Hindamisstandard on koostatud kutse taotleja(te) kompetentsuse vastavuse hindamiseks **kergete rõivaste rätsep, tase 4** kutsestandardis kirjeldatud kompetentsusnõuetele.
- 1.2. Taotlejat hindab kutsekomisjoni moodustatud 3-liikmeline hindamiskomisjon, kelle kompetentsus vastab järgmistele nõuetele:
 - 1.2.1. kutsealane kompetentsus;
 - 1.2.2. kutsesüsteemialane kompetentsus;
 - 1.2.3. hindamisalane kompetentsus.
- 1.3. Kutseksam toimub vähemalt üks kord aastas, dokumentide esitamise tähtaeg jm asjakohane info kuulutatakse välja kutse andja Kutseksamikeskus MTÜ kodulehel www.kutseksamikeskus.ee.
- 1.4. Hindamine viiakse läbi kutseõppeasutuse kergete rõivaste rätsep, tase 4 õppekava täitmise jooksul ja/või järel, vastavate täiskasvanute tööalaste koolituste läbimise järel.

- 1.5. Hindamine viiakse läbi kutse andja poolt määratud eksamikeskuses ja/või praktikaettevõttes või taotleja töökohas.
- 1.6. Kutseeksami läbiviimise vorm on **teoreetiline eksam**.
- 1.7. Kutseõppeasutuse lõpetamisel toimuv ja töömaailma taotleja hindamine viiakse läbi kahes etapis:
 - 1.7.1. **I etapp – taotleja esitab praktilise töö (rõivakomplekti) kohta tööde mapi (e-portfoolio);**
 - 1.7.2. **II etapp – praktilise töö (rõivakomplekti) esitlemine kliendi seljas hindamiskomisjonis.**
- 1.8. Hiljemalt 2 tööpäeva peale kutseeksamit teeb hindamiskomisjon kutsekomisjonile ettepaneku taotlejatele kutse andmise/mitteandmise kohta, otsuse kutse andmise või andmata jätmise kohta teeb kutsekomisjon (kutseseadus § 18 lg 2 p 6). Kutse taotlejal on õigus kutsekomisjoni otsus vaidlustada haldusmenetluse seaduses sätestatud tingimustel ja korras.
- 1.9. Läbi kogu kutseeksami hinnatakse **kergete rõivaste rätsep, tase 4** taotlemisel **üldoskusi (B.2.) ja järgmisi kutsealaseid kompetentse:**
 - B.3.1 Tellimuse koostamine
 - B.3.2 Konstrueerimine ja modelleerimine
 - B.3.3 Juurdelõikus
 - B.3.4 Õmblemine
 - B.3.5 Toodete lõppviimistlemine ja üleandmine
 - B.3.6 Turundamine
- 1.10. Hindamiskomisjoni ettepanek kutse andmise või mitteandmise kohta kujuneb kogu hindamisprotsessi läbimise järel.

2. Hindamise meetodid ja nende kirjeldus

- 2.1. **Tööde mapp (e-portfoolio)** – taotleja tõendab kompetentse, esitades praktilise töö (rõivakomplekti) teostamise kohta tööde mapi (e-portfoolio).
- 2.2. **Esitlus** – taotleja tõendab kompetentse, esitledes praktilise töö (rõivakomplekti) kliendi seljas hindamiskomisjonile.
- 2.3. Meetodite kirjeldus:
 - 2.3.1. Tööde mapp (e-portfoolio) sisaldab tööprotsessi kirjeldust ja eneseanalüüsi tulenevalt punktis 3 toodud kompetentside hindamiskriteeriumitest:
 - CV;
 - Kutsealase kompetentsuse tõendamine (B.3.1 – B.3.6), sh:
 - moesuunad, inspiratsioonikollaaž, kliendi kirjeldus;
 - moejoonis kliendile (eest- ja tagavaade);
 - moekirjeldus (rõivaste otstarve, tegumood, olulisemad tunnuste (esiosa, seljaosa, varrukad, kinnis, krae jne) kirjeldused);

- materjalid ja furnituurid (kirjeldused koos näidistega, hooldusjuhendid; furnituuridest võivad olla fotod);
- kõikide kasutatud materjalide kulutabelid;
- kliendi mõõdud (tabelina) ja arvutused;
- toodete põhikonstruktsioonid ja moekohased tuletised;
- lõigete paigutus kangale (fotod);
- detailide loetelu tabel;
- tehnoloogilise töötlemise kirjeldused toodete lõikes;
- rõivakomplekti toodete tehnilised moejoonised koos **10 erineva** tootesõlme läbilõike joonistega;
- kasutatud õmblusseadmete tutvustus;
- toodete tehnoloogilised järjestused (sh proovide 1, 2 jne parandused selgitustega);
- kasutatud õmblusseadmete tutvustus;
- fotod tööprotsessist, rõivaste proovidest;
- fotod valmistoodetest (rõivakomplektist) kliendi seljas;
- rõivakomplekti turundus;
- kokkuvõte.

2.3.2. Tööde mapi (e-portfolio) vormistamisnõuded:

- mapp vormistatakse paber kandjal või elektroonselt;
- mapi kujundus ja formaat vastavalt kirjalike tööde vormistamise juhendile (vt kutseõppeasutuse veebilehelt);
- loogiline ülesehitus;

2.3.3. Praktilise töö (rõivakomplekti) esitus:

Taotleja esitleb rõivakomplekti kliendi seljas.

2.4. Taotleja annab lühiülevaate praktilisest tööst, sh oma teadmistest ja arusaamadest ning vastab küsimustele rõivakomplekti valmistusprotsessi, tööde mapi (e-portfolio) ja kutse-eeetika kohta.

2.5. Üldoskusi (B.2) hinnatakse integreeritult.

3. Hindamiskriteeriumid

Kompetentsid	Hindamiskriteeriumid
B.3.1 Tellimuse koostamine	<p>3.1.1 selgitab välja kliendi soovi, loob kliendiga suheldes positiivse õhkkonna;</p> <p>3.1.2 annab soovitusi kergete rõivaste tegumoe ja materjalide valikul, kasutades moealast infot internetist ja kirjandusest, vajadusel konsulteerib kogunud rätsepa ja disaineriga;</p> <p>3.1.3 joonistab kliendi soovile ja figuurile vastava moejoonise;</p> <p>3.1.4 valib moejoonisest ja kliendi soovidest lähtuvalt kergete rõivaste õmblemiseks vajalikud materjalid, furnituuri ja abimaterjalid;</p> <p>3.1.5 võtab kliendilt tellitava toote valmistamiseks vajaminevad mõõdud;</p>

	<p>3.1.6 arvestab materjalikulu vastavalt tellija mõõtudele ja tegumoele;</p> <p>3.1.7 planeerib tellimuse täitmiseks kuluva aja, arvestades tööde mahtu ja kliendi vajadusi;</p> <p>3.1.8 koostab rõiva valmistamise või parandamise hinnapakkumise vastavalt hinnakirjale;</p> <p>3.1.9 kooskõlastab tellimuse kliendiga ja vormistab selle vastavalt ettevõtte eeskirjadele.</p>
B.3.2 Konstrueerimine ja modelleerimine	<p>3.2.1 valib tegumoele, materjalile ja tootele vastava õmblustehnoloogia ning vajadusel koostab toote töötlemise tehnoloogilise järjestuse;</p> <p>3.2.2 konstrueerib ja modelleerib lõiked joonestus- ja mõõtevahenditega käsitsi, lähtudes kliendi mõõtudest ja valitud konstrueerimissüsteemi tabelitest</p> <p>3.2.3 valmistab väikepartii toodete või näidistoote juurdelõikuseks vajalikud lekaalid</p> <p>3.2.4 lisab lõigetele vastasmärkide ning voltide, taskute, nõõpaukude ja dekoratiivdetailide asukohad.</p> <p>3.2.5 valmistab keerulisemate mudelite või täpsustamist vajavate detailide puhul proovikangast maketi (moolaži) või kontrollimist vajavad detailid</p>
B.3.3 Juurdelõikus	<p>3.3.1 valmistab materjalid ette juurdelõikuseks, nt märgistab defektsed kohad, aurutab või triigib materjali;</p> <p>3.3.2 paigutab lõiked või lekaalid materjalile jälgides lõimesuunda, mustrit, struktuuri ja defekte, vajadusel märgib materjalile õmblusvarud.</p> <p>3.3.3 lõikab välja põhidetailid arvestades väikedetailidele (kraed, kandid jne) jäetava materjalivaruga.</p> <p>3.3.4 lõikab juurde vajalikud abimaterjalid (nt liimiriide).</p>
B.3.4 Õmblemine	<p>3.4.1 töötleb vajalikud detailid liimiriide või liimipaelaga, arvestades materjali ja toote eripära;</p> <p>3.4.2 õmbleb kokku toote detailid (nt esi- ja seljaosa, varrukad) ja tehnoloogilised tootesõlmed (nt taskud, kraed, varrukad, värvlid, lõhikud ja kinnised) käsitsi või õmblusseadmetega, järgides tehnoloogilist juhendit, vastasmärke ja õmblusvarusid.</p> <p>3.4.3 teeb töö erinevatel etappidel kuumniisket töötlemist, arvestades materjali koostist ja omadusi;</p> <p>3.4.4 kontrollib proovides valmistatava rõiva istuvust, tuvastab ja märgib istuvusvead ning teeb vajalikud parandused.</p> <p>3.4.5 õmbleb valmistoote, viies sisse prooviparandused vastavalt märgistusele, lisab ja õmbleb kinnitus- ja kaunistuselemendid.</p> <p>3.4.6 õmbleb juhendamisel valmis väikepartii või näidistoote, järgides etteantud tehnilist moejoonist, õmblussõlmede läbilõikeskeeme või tehnoloogilist järjestust.</p> <p>3.4.7 teeb lihtsamad rõivaste parandustöid, nt muudab valmisrõiva pikkust ja laiust, lühendab varrukaid ja parandab rõiva defekte.</p>

<p>B.3.5 Toote lõppviimistlemine ja üleandmine</p>	<p>3.5.1 triigib või pressib toote, arvestades materjali koostist ja omadusi.</p> <p>3.5.2 korrastab toote, kasutades rõivamaterjalile sobivaid puhastusvõtteid ja hooldusvahendeid.</p> <p>3.5.3 hindab visuaalsel vaatlusel toote kvaliteeti enne kliendile üle andmist.</p> <p>3.5.4 valmistab toote ette turvaliseks hoiustamiseks ja transportimiseks</p> <p>3.5.5 annab tellijale soovitusi toote kasutuse ja hoolduse osas vastavalt materjali omadusele ja hooldusmäärgistusele.</p>
<p>B.3.6 Turundamine</p>	<p>3.6.1 leiab võimalusi toote ja/või teenuse tutvustamiseks ning müügiks vastavalt sihtgrupile</p> <p>3.6.2 teeb toodetest fotod turunduse ja reklaami eesmärgil</p> <p>3.6.3 kasutab tehnilisi vahendeid ja erinevate veebikeskkondade võimalusi toote ja/või teenuse tutvustamiseks</p>
<p>B.2 Üldoskused Kutsestandardis toodud üldoskusi hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus</p>	<p>2.1 kasutab oma töös teadmisi stiili- ja materjaliõpetusest, moejoonistamisest, õmblustehnoloogiast, moeajaloost ja hetketrendidest;</p> <p>2.2 orienteerub õmblusalases terminoloogias, leppemärkides ja tehnilises dokumentatsioonis; loeb ja joonistab läbilõikeskeeme; järgib tehnoloogilisi juhendeid (tehniline moejoonis, õmblussõlme läbilõikeskeem või tehnoloogiline kaart);</p> <p>2.3 järgib säästva materjalikasutuse põhimõtteid;</p> <p>2.4 järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte ja regulatsioone, organisatsiooni tööeeskirju ja reegleid ning ohutusnõudeid;</p> <p>2.5 lähtub teeninduse heast tavast ja normidest, arvestab autorikaitse ja tarbijakaitse aspektidega;</p> <p>2.6 kohandub meeskonnaga, teab ja arvestab enda ja teiste rolli meeskonnas.</p> <p>2.7 valib sihtgrupile vastava suhtlemiskanali (telefon, e-mail, sotsiaalmeedia jm), esitab teabe selgelt ja mõistetavalt;</p> <p>2.8 on avatud koostööle, järgib kokkuleppeid ja toetab meeskonna tulemuslikku tegutsemist;</p> <p>2.9 kasutab aega efektiivselt, juhindub oma tööprotsessi jooksul tellimuse tähtaegadest;</p> <p>2.10 kindlustab oma töö kvaliteedi, oskab oma tööd kriitiliselt hinnata, teha järeldusi ning leida probleemidele lahendusi;</p> <p>2.11 saab hakkama pingelistes ja emotsionaalsetes töösituatsioonides;</p> <p>2.12 omandab järjepidevalt uusi teadmisi ja oskusi ning rakendab neid oma töös;</p> <p>2.13 valdab eesti keelt vähemalt tasemel B1, erialast võõrkeelt tasemel A2;</p> <p>2.14 kasutab oma töös digivahendeid vastavalt digipädevuste enesehindamise skaala algtasemel kasutaja tasemele.</p>

4. Juhised ja vormid hindajale

4.1. Enne hindamist tutvuda:

- [Kergeste rõivaste rätsep, tase 4](#) kutsestandardiga;
- Kutseksamikeskus MTÜ [kutse andmise korraga](#) Rõivatootmise ja tekstiilitööstuse kutseala kutsetele;
- eksamimaterjalidega (hindamisvormid, hindamisülesanded, konkreetsed praktilised ülesanded jm; kooskõlastada vestluse struktuuri teiste hindamiskomisjoni liikmetega).

4.2. Hindamise ajal:

- täita iga taotleja kohta hindamisleht (Lisa: vorm H1);
- esitada vajadusel lisaküsimusi kompetentsusnõuete täitmise kohta;
- vormistada hindamistulemus iga hindamiskriteeriumi kohta.

4.3. Hindamise järel:

- anda taotlejale konstruktiivset tagasisidet;
- vormistada kutseregistris www.kutseregister.ee kutseeksami hindamisprotokoll;
- edastada hindamiskomisjoni ettepanekud kutse andmise kohta hindamisprotokollina kutsekomisjonile kinnitamiseks.

5. Tähtajad

5.1. Kutse andja kuulutab eksami välja **2 kuud** enne eksami toimumise kuupäeva.

5.2. Nõutud dokumendid tuleb esitada vähemalt **1 kuu** enne kutseeksami toimumise kuupäeva Kutseksamikeskus MTÜle e-posti aadressile info@kutseksamikeskus.ee (vt täiendavat infot [SIIT](#)).

Dokumentide mitteõigeaegsel esitamisel on Kutseksamikeskus MTÜ-l õigus mitte lubada taotlejaid kutseeksamile.

5.5.1. Kutseõppeasutuse lõpetajal

- sisestab kutseõppeasutus kutse taotlejate koondavalduse kutseregistrisse www.kutseregister.ee

5.5.2. Töömaailma taotlejal

- vormikohane avaldus / avalduse blankett [SIIN](#);
- CV;
- omandatud haridust ja täienduskoolituse läbimist tõendava dokumendi koopia(d);

5.3. Taotleja tööde mapp (e-portfoolio) esitada **1 kuu** enne eksami toimumise kuupäeva.

5.4. Kergeste rõivaste rätsep, tase 4 kutse tõendamisel on nõutav:

- kutseõppe vastava tasemeõppe õppekava täies mahus läbimine või
- järjepidev erialane töökogemus ning erialaste kursuste läbimine

5.5. Kutseksamikeskus MTÜ saadab teate töömaailma kutse taotlejateksamile lubamise kohta 2 nädalat enne eksami toimumise kuupäeva.

Kergete rõivaste rätsep, tase 4 kutseeksami hindamisleht

Hindamise koht: _____

Hindamise aeg/algus: _____

Taotleja ees- ja perenimi: _____

Isikukood: _____

Portfoolio/õpimapi pealkiri: _____

Hindamine toimub 2-astmelise hindamiskaala alusel:**3 – TÕENDATUD****1 – TÕENDAMATA****NB! Kompetentside hindamisel on kõige olulisema tähtsusega rõivakomplekti valmistamise kvaliteet ja istuvus kliendi seljas.****SOORITUSE LÄVEND: TÕENDATUD**

Hinnatavad kompetentsid:

B.3.1 Tellimuse koostamine

B.3.2 Konstrueerimine ja modelleerimine

B.3.3 Juurdelõikus

B.3.4 Õmlemine

B.3.5 Toodete lõppviimistlemine ja üleandmine

B.3.6 Turundamine

B.2 Üldoskused

I Hinnang esitatud tööde mapile / e-portfooliote

Kompetents/Hindamiskriteeriumid	Hindaja hinnang	Märkused, küsimused
B.3.1 Tellimuse koostamine		
1. Kergete rõivaste tegumoe ja materjalide valikuks antud soovitude <i>otstarbekus/ajakohasus/ põhjendus</i>	1 3	
2. Toodete õmlemiseks vajalike materjalide, furnituuri ja abimaterjalide valiku vastavus toodetele ja tegumoele, arvestades kliendi soove	1 3	
3. Materjalikulu tabelite vormistamise õigsus ja korrektsus	1 3	
4. Hinnapakkumine /tellimuse koostamine tabelina, selle õigsus ja vormistamise korrektsus	1 3	
Neljast punktist kolm peavad vastama hinnangule „3“.		

Kompetents/Hindamiskriteeriumid	Hindaja hinnang	Märkused, küsimused
B.3.2 Konstrueerimine ja modelleerimine		
1. Ömblustehnoloogia vastavus tegumoele, materjalidele ja too(de)tele	1 3	
2. Toodete lõikelise (konstruktsioonilise) osa ja modelleerimise teostamise täpsus ja korrektsus	1 3	
3. Detailide tabeli koostamise õigsus ja korrektsus	1 3	
Kolmest punktist kaks peavad vastama hinnangule „3“.		
B.3.3 Juurdelõikus		
1. Põhimaterjali lõigete paigutuse ratsionaalsus (materjali(de) kulu efektiivsus), sh paigutuse fotode kvaliteet (detailide, õ/v-de nähtavus jms)	1 3	
2. Voodri lõigete paigutuse ratsionaalsus (materjali kulu efektiivsus), sh paigutuse fotode kvaliteet (detailide, õ/v-de nähtavus jms)	1 3	
3. Väikedetailide paigutuse ratsionaalsus (põhimaterjal, vooder, abimaterjal jms)	1 3	
4. Abimaterjali lõigete paigutuse ratsionaalsus (materjali kulu efektiivsus), sh paigutuse fotode kvaliteet (detailide, õ/v-de nähtavus jms)	1 3	
Neljast punktist kolm peavad vastama hinnangule „3“.		
B.3.4 Õmblemine		
Mudel 1		
1. Tehnoloogilise töötlemise järjestuse koostamise loogilisus	1 3	
2. Efektive tehniliste lahenduste kasutamine	1 3	

Kompetents/Hindamiskriteeriumid	Hindaja hinnang	Märkused, küsimused
3. Tootesõlmede läbilõikeskeemide joonistamise (vähemalt 5 skeemi) õigsus ja korrektsus	1 3	
4. Valmistatava rõiva istuvuse kontroll proovides, vajalike paranduste tegemise kirjeldused	1 3	
Neljast punktist kolm peavad vastama hinnangule „3“.		
Mudel 2		
1. Tehnoloogilise töötlemise järjestuse loogilisus	1 3	
2. Efektivate tehnoloogiliste lahenduste kasutamine	1 3	
3. Tootesõlmede läbilõikeskeemide joonistamise (vähemalt 5 skeemi) õigsus ja korrektsus	1 3	
4. Valmistatava rõiva istuvuse kontroll proovides, vajalike paranduste tegemine peab olema kirjeldatud	1 3	
Neljast punktist kolm peavad vastama hinnangule „3“.		
B.3.5 Toote lõppviimistlemine ja üleandmine		
1. Õige KNT režiimi valik, arvestades materjali koostist ja omadusi	1 3	
2. Tellijale antud soovitude õigsus toote kasutuse ja hoolduse osas vastavalt materjali omadusele ja hooldusmäärgistusele	1 3	
3. Rõivakomplekti valmistamise protsessis kasutatud õmblus-, KNT- ja viimistlusseadmete iseloomustus (sh õmblusseadmete pistepikkused)	1 3	
Kolmest punktist kaks peavad vastama hinnangule „3“.		
B.3.6 Turundamine		
1. Sihtgrupi iseloomustus	1 3	
2. Toodete tutvustamiseks ja müügiks kasutatud kanalid (valikute põhjendus)	1 3	
3. Turunduse ja reklaamifotode teostus ja kvaliteet	1 3	
Kolmest punktist kaks peavad vastama hinnangule „3“.		

B.2. Üldoskused		
1. Tööde mapi/ e-porfoolio vormistus ja vastavus teemale	1 3	
2. Esitlus ja küsimustele vastamine	1 3	
3. Väljendusoskus, erialase terminoloogia kasutamine ja õigekiri	1 3	
Kolmest punktist kaks peavad vastama hinnangule „3“.		
1. Portfoolio/tööde mapi KOONDHINNANG	1 3	

II Rõivakomplekti valmistamise kvaliteet ja istuvus

1. Hinnang rõivakomplekti kvaliteedile	Hindaja hinnang	Märkused, küsimused
Mudel 1		
1. Kanga karva suuna/ mustri ühtimine	1 3	
2. Paarisdetailide sümmeetrilisus, sh pikkused	1 3	
3. Pistepikkused, õmbluste vastavus kvaliteedinõuetele	1 3	
4. Kvaliteedinõuetele vastav toote tehnoloogiliste sõlmede õmblemine	1 3	
5. Kvaliteedinõuetele vastav toote kuumniiske töötlemine töö erinevatel etappidel	1 3	
6. Toote istuvus kliendi seljas	1 3	
7. Toote kaubanduslik välimus	1 3	
Mudeli 1 – koondhinnang	1 3	
Kõik punktid peavad vastama hinnangule „3“.		
Mudel 2		
1. Kanga karva suuna/ mustri ühtimine	1 3	
2. Paarisdetailide sümmeetrilisus, sh pikkused	1 3	
3. Pistepikkused, õmbluste vastavus kvaliteedinõuetele	1 3	
4. Kvaliteedinõuetele vastav toote tehnoloogiliste sõlmede õmblemine	1 3	

5. Kvaliteedinõuetele vastav toote kuumniiske töötlemine töö erinevatel etappidel	1 3	
6. Toote istuvus kliendi seljas	1 3	
7. Toote kaubanduslik välimus	1 3	
Mudeli 2 – koondhinnang	1 3	
Kõik punktid peavad vastama hinnangule „3“.		
2. Rõivakomplekti koondhinnang (mudel 1; mudel 2)	1 3	
3. Rõivakomplekti esitlus ja küsimustele vastamine	1 3	
* KOONDHINNANG (1 – 3)	1 3	

**Kompetentside hindamisel on kõige olulisema tähtsusega rõivakomplekti valmistamise kvaliteet ja istuvus.*

Hindamiskomisjoni esimees: _____

Liikmed: _____
